

Pohjois-Kymen musiikkiopiston perusopintojen musiikin hahmotusaineen tavoitteet ja sisällöt

Muha-opintojen tavoitteet

Opintojen tavoitteena on laajentaa oppilaan musiikillista yleissivistystä ja toimia soittoharrastuksen tukena vahvistamalla nuotinlukutaitoa sekä musiikillisten rakenteiden hahmottamista. Musiikin hahmotustaitojen opiskelussa on tärkeällä sijalla sisäisen kuulon kehittäminen: sujuvaa nuotinlukua opiskellaan ryhmän tuella laulaen ja soittaen sekä improvisoimalla ja säveltämällä.

Opintojen rakenne

Opinnot jakautuvat instrumenttiopintojen tavoin perusopintoihin ja syventäviin opintoihin. Opinnot aloitetaan pääsääntöisesti 10-vuotiaana ja niihin osallistutaan 4–5 vuoden ajan. Perusopinnoissa on neljä vuoden mittaista muha-kokonaisuutta. Oppilas voi edetä tasolta toiselle myös nopeammassa tahdissa omien valmiuksiensa mukaan. Opetuskerran pituus kahtena ensimmäisessä vuonna on 60min/viikko, kolmantena vuonna 90 min/viikko ja neljäntenä 60 min/viikko.

Työtavat

Kursseilla pyritään käyttämään vaihtelevia työtapoja. Mahdollisuuksien mukaan tunneilla käytetään omia soittimia tai luokassa olevia koskettimistoja, kellopelejä tai ksylofoneja. Rytmien tuottamiseen käytetään tapailun lisäksi myös rytmisoittimia. Säveltapailua ja nuoteista laulamista harjoitellaan relatiivisella solmisaatiolla. Musiikin luovia työtapoja hyödynnetään säveltämällä yksin tai ryhmässä pieniä melodioita laulettavaksi ja soitettavaksi. Tutustutaan myös sovittamisen alkeisiin. Käydään sinfoniaorkesterin konserteissa ja opetellaan kirjoittamaan tarinoita kuullusta konsertista.

Materiaalit

Oppikirjoina kolmessa ensimmäisessä muha-kurssissa on käytössä Susanna Ertolahti-Mertasen Musiikkiseikkailu kirjasarja 1–3. Opetuksessa voidaan käyttää tarvittaessa myös muuta vastaavaa materiaalia. Mahdollisuuksien mukaan voivat oppilaat tuoda tunneille tutustumista varten myös omia soittoläksyjään.

Arviointi

Oppilas saa palautetta työskentelystä opetuksen aikana. Lisäksi pidetään lukukauden päätteeksi kertaustesti.

Perusopintojen kurssit

Musiikin hahmottaminen 1: johdatusta musiikin aakkosiin

Tavoitteena on, että oppilas

- hahmottaa musiikkia kuulonvaraisesti ja pystyy tekemään havaintoja kuulemastaan esim. sama melodia/eri melodia, duuri/molli, tasajakoinen/kolmijakoinen
- uskaltaa käyttää lauluääntään yhdessä muiden kanssa
- tottuu käyttämään solmisaatiotavuja sekä nuoteista laulaen että korvakuulolauluin
- tutustuu sointuihin ja erottaa duuri ja mollisoinnun toisistaan kuulonvaraisesti
- tunnistaa sävelnimiä oman soittimensa notaation puitteissa
- tuntee musiikin peruskäsitteitä, tahtilajeja, aika- arvoja, intervallien nimet ilman laatuja ja hallitsee vähintään kolme sävellajiparia
- hahmottaa nuottiarvoja kahdeksasosaan saakka kuulonvaraisesti

Sisältö tunneilla

- opetellaan laulamaan ja soittamaan korvakuulolta helppoja sävelmiä duurissa ja mollissa.
- opetellaan nuotintamaan opittuja melodioita ja mahdollisuuksien mukaan soitetaan ohjelmistoa omilla soittimilla tai luokassa olevilla soittimilla.
- harjoitellaan nuotinlukua soittaen ja laulaen
- tehdään myös kirjallisia harjoituksia, mahdollisesti portfolioon

Musiikin hahmottaminen 2: musiikin peruskäsitteistön laajentaminen ja nuotintaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kehittää musiikin hahmottamista ja nuotinlukua, vahvistaa solmisointitaitojaan duurissa ja mollissa
- harjoittelee sointujen ja intervallien laatuja ja sävelten nimiä edellistä kurssia laajemmin
- oppii uusia sävellajipareja ja tutustuu alustavasti kvinttiympyrään

- osaa tehdä melodiaan yksinkertaisen vastaäänen toonikalla ja dominantilla
- osaa kolmisointujen reaalisointumerkinnän
- laajentaa musiikillisten käsitteiden sanavarastoa
- hahmottaa erilaisia neljäsosapohjaisia tahtilajeja ja yksinkertaisia 16-osarytmejä

Sisältö tunneilla

- lauletaan ja solmisoidaan nuoteista sekä korvakuulolta
- opetellaan edellistä kurssia vaativampia rytmejä sekä lukien että kirjoittaen
- tehdään omaa musiikkia esim. annetun melodian jatkamista, sointukiertoon säveltämistä, rytmillistä improvisointia jne.
- opetellaan nuotintamaan kuultua musiikkia sekä itsenäisesti että ryhmän tuella

Musiikin hahmottaminen 3: Itsenäisen työskentelyn opetteleminen ja nuotintaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- osaa tehdä havaintoja kuulemastaan musiikista (sointutausta, melodian muunnosävelet, erilaatuiset mollit, tahtilajin)
- sujuvoittaa solmisointitaitojaan ja pystyy laulamaan kaanoneita ja helppoja 2-äänisiä melodioita
- laajentaa musiikillista käsitteistöään, ja osaa tehdä havaintoja myös omasta soitto-ohjelmistostaan
- oppii kirjoittamaan nuotteja käsin sekä mahdollisesti tietokoneen avulla
- hallitsee sävellajit ja kvinttiympyrän kokonaisuudessaan
- tunnistaa nuottikuvasta sointuja ja intervaleja laatuineen ja osaa muodostaa niitä myös itse
- hallitsee yleisimmät reaalisointumerkit, myös nelisoinnut
- tunnistaa kuulonvaraisesti ja luettuna erilaisia 16-osakombinaatioita ja trioleja

Sisältö tunneilla

lauletaan ja solmisoidaan korvakuulolta sekä nuoteista, mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden omaa soitto-ohjelmista

- tehdään nuotinluku-, hahmotus-, kuuntelu- ja keksimisharjoituksia

- Musiikin hahmotusaineiden 1–3 suoritus

Suorittaminen

- osallistuminen säännöllisesti opetukseen
- tunneilla annettujen kotitehtävien tekeminen
- nuotinlukutaidon näyte laulaen ja soittaen (rytmit)

Arviointi

lukukauden päättyessä (joulukuussa ja toukokuussa) kirjallisia tehtäviä, joiden pohjalta opettaja antaa arvion työskentelystä ja edistymisestä unohtamatta oppilaan omaa arviota työskentelystä.

Musiikin hahmottaminen 4

Tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu länsimaisen taidemusiikin historiaan
- tutustuu orkesterin soittimistoon ja osaa tunnistaa soittimia kuulonvaraisesti
- osaa keskustella musiikista ja perustella mielipiteitään
- käy sinfoniaorkesterin konsertissa ja tekee konsertista kirjallisen ”raportin”
- tekee esitelmän omasta soittimestaan

Sisältö tunneilla

- tutustutaan musiikin historian tyylikausiin ja keskeisiin säveltäjiin kuunnellen ja kirjoittaen
- tehdään mahdollisuuksien mukaan havaintoja omasta soitto-ohjelmistosta sijoittamalla se johonkin tyylikauteen tai aikaan
- opetellaan hakemaan tietoa internetistä ja merkitsemään kirjallisissa tehtävissä lähteet

Suorittaminen

- osallistuminen opetukseen
- tunneilla tehtävät kirjalliset työt kootaan kansioon
- käydään vähintään kahdessa sinfoniaorkesterin konsertissa

Arviointi

- lukukauden päättyessä opettaja antaa arvion työskentelystä ja edistymisestä

- oppilas tekee itsearviointin työskentelystä
- kurssin päättyttyä oppilas tekee havaintoja kuullusta musiikista. Tunnistaa soittimia ja osaa sijoittaa musiikin johonkin tiettyyn tyyliin